

здогадки, надумування та перекручування. Але все ж, дещо нам відомо. Традиційно жіночими узорами вважаються різного роду хвильки, зубці, діагональні разки, квадрати, пружки, прямі хрести, квіти та квіткові розетки. На відміну від чоловічої сорочки, в якій оздоблювали комірець та груди, жіноча вишиванка вишивається на рукавах, подолі, пазухах та комірцях, рідше на грудях. Суто жіночою технікою вишивання є вишивання гладдю. Інколи у сучасних вишиванках використовується і вишивання бісером та мереживом. Загалом, із близько сотні різних технік вишивання які були відомі нашим предкам, зараз найбільш поширеними є хрестик, гладь та мереживо. [2, 230-242]

Українська культура вбрання була різноманітною, багатобарвною та привабливою, щоб це твердження не було голослівним ми обрали спосіб реконструкції регіональних комплексів вбрання на основі автентичних речей.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Васіна З. О. *Український літопис вбрання: [книга-альбом]* / З.О. Васіна. – К. : Мистецтво, 2003–2006. – Т. 2: XIII – початок XX ст.: наук.-худож. реконструкції. – 2006. – 448 с.
2. Воронай О. *Звичаї нашого народу: етнографічний нарис* / О. Воронай. – К.: Велес, 2005. – 528 с.
3. Гайова Є. *Полтавська сорочка. – Народне мистецтво* / Є. Гайова. – 2003. – № 1–2. – С. 42–43.
4. Кобарець Т. О. *Історія українського костюма. Надія на ренесанс* / Т.О. Ніколаєва. – К. : Дніпро, 2005. – 320 с.
5. Ніколаєва Т.О. *Український костюм. Надія на ренесанс* / Т.О. Ніколаєва – К. : Дніпро, 2005. – 320 с.: іл.
6. Стамеров К.К. *Нариси з історії костюмів* / К.К. Стамеров, Худож. М.Н. Грох. – К.: Мистецтво, 2007. – 432с.: іл.
7. Глушко М.С., Горинь Г.Й. *Українське народознавство: навч. посіб.* / [М.С. Глушко, Т.О. Гонтар, Г.Й. Горинь та ін.]; за ред. С.П. Павлюка; передмова М. Г. Жулинського. – К. : Знання, 2006. – 568с.
8. *Вышивалочка: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vishivalochka.at.ua/>*
9. *Офіційний сайт Вінницького обласного центру народної творчості. Вишивка: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vocnt.com.ua/janre/vishivka/>*

*Віра Медяник
(Полтава, Україна)*

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ І ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Важливим фактором виховання завжди була традиція. Зразки національної вишивки: вироби, орнаменти, символи і кольори безпосередньо зберігають знання і мудрість народу. Важливість поширення інформації про давнє мистецтво, важливість його пропаганди становлять актуальність питання даної статті. Основною темою є складові елементи вишивки, що створюють її художню цінність.

Матеріал і техніка вишивання – важливі фактори, які зумовлюють

художній рівень вишивки. Геніальність народних вишивальниць криється у їх глибокому розумінні матеріалу, вмінні використовувати прості засоби для отримання сильних декоративних ефектів. Згідно призначення, матеріали для вишивання поділяються на два види: матеріал як основа, на якій вишивають (тканини, шкіра) і матеріал, яким вишивають (нитки рослинного, тваринного походження, металеві лелітки, корали, гудзики тощо). Первісно вишивали льняними, конопляними нитками та нитками з нефарбованої і білої вовни.

Згодом у практику вишивання увійшли й інші види лляних, вовняних і бавовняних ниток; окрім полотна основою для вишивання почали служити батист, китайка, шовк, пліс, шкіра тощо. У ряді регіонів України при вишиванні часом використовують металеві, золоті і срібні нитки, корали, перли, «пацьорки», коштовне каміння, «лелітки» тощо.

Характер взаємодії цих двох видів матеріалів визначає художню якість вишивки. Колективна мудрість народу полягає в мистецькому хисті згармонізування різних видів матеріалів, найвиразнішого виявлення й краси у двомірній площині і продуманої співмірності вилитих узорів і пробілів тканини для підсилення емоційних акцентів звучання орнаменту, колориту.

Нитки (льняні, конопляні і вовняні) з найкраще опрацьованих волокон пряли тоненько і рівно, щоб жодна нерівність не шкодила вільному рухові нитки у вушці голки, щоб вона легко стелилась на фоні тканини. Особливо багато уваги приділялось подальшій підготовці ниток: вибілюванню, фарбуванню, натиранню воском або жиром тощо. В кожному районі і селі існували відмінності щодо процесів підготовки ниток для вишивання.

Поширеним явищем було вибілювання ниток. Вишивка білими нитками – давня загальнослов'янська традиція. На Україні підготовка вибілених ниток, вишивання ними пов'язані з ідеалами чистоти, краси, вправності жіночих рук, повір'ями в добре життя.

З середини XIX ст. поширеним стало як і в містах, так і в селах використання привозних бавовняних, вовняних, шовкових, металевих ниток, бісеру, металевих леліток тощо. Західноєвропейська мода на вишивку бісером сприяла поширенню його і в народній вишивці. Різнокольоровими бісеринками доповнювали вишивки на уставках жіночих сорочок, головних стрічках, поясах, безрукавках. Суцільне вишивання бісером складних рослинних композицій, сюжетних мотивів було характерним у міському середовищі. Найбільшого використання зазнав бісер у вишивці карпатської зони, особливо в районах Буковини, Покуття.

Бісер, металеві пластини, гудзики, корали, склярус, які в українській народній вишивці були підпорядковані основному вишивальному матеріалу – ниткам різної структури і якості, від тонких, ледве помітних, до грубих нитяних шнурів.

Основною функцією вишивки є оздоблення одягу та тканин для обладнання й прикрашення житла і церков. Вишивані вироби, зокрема рушники, – неодмінний атрибут цілого ряду обрядів та ритуалів українців. Впродовж віків кожен регіон України виробив своєрідні прийоми

художнього оздоблення тканин вишивкою. І хоч навіть поміж сусідніми селами існують місцеві варіанти, загальні тенденції та принципи вишивкарства є спільними для всіх українців. Відмінності ж полягають у місці розташування орнаменту, його величині, особливостях мотивів, їх розміщенні та компонованні, барвах, колориті тощо.

Найбільше вишиваних прикрас вживається у вбранні. Оздоблювались вишивкою різні компоненти одягу й передусім сорочки. Найбільш декоративною частиною сорочки є рукав, менш декоративними – горловина, пазуха, манжети, подолок, мотиви на яких виводяться з основного – на рукаві. Окрім сорочки, яка красиво оздоблюється вишивкою по всій території України, у різних регіонах вишивають також інші елементи одягу – перемітки, очіпки, хустки, стрічки, спідниці, фартушки, чоловічі шапки і штани, юпки, свити, сердаки, лейбики, безрукавки, гуглі, кожухи та ін. Часто зустрічається також вишивана постільна білизна.

Серед вишиваних інтер'єрних виробів найбільше поширились відомі із сивої давнини набули рушники, скатертини, наволочки. Народне шитво використовується сьогодні також для прикрашання церковних інтер'єрів (зокрема, рушники). Особливо важливе значення мали в Україні вишивані рушники. Вони є обов'язковим атрибутом у більшості родинних обрядів, зокрема пов'язаних з актом «переходу» від «своїх» до «чужих», як от сватання, весілля, похорон. Вишиваними рушниками прикрашають домашні ікони, часом хрести на кладовищах та придорожні «фігури». З вишиваними рушниками та сорочками пов'язувались численні вірування, міфи, забобони, символічні діяння (символи «путь–дороги», життєвого шляху, щасливого життя тощо). Символічними є також мотиви вишивок, які мають багато спільного з писанковими.

З давніх-давен поняття «вишивка» означало прикрашання тканин, шкіри, побутового обрядового та інтер'єрного призначення з допомогою голки і нитки. Здавалося б технічні засоби вишивання є найпростішими. Голкою, у вушко якої затягнута нитка, проколювалась основа шкіри або тканини, стежки різні за розмірами, кольорові в задуманому напрямі, ритмі повторення, стібки-шви. А в результаті створювалося безліч складних, високохудожніх орнаментальних форм.

Українська народна вишивка вирізняється великим багатством технік виконання. Щодо способу нанесення вишивальними нитками стібків розрізняють двосторонню й односторонню вишивки. До двосторонніх належать техніки «перебору», «поза голкою», «стеблевий шов», «соснівка», «штапівка», «двостороння гладь», варіанти технік «виколювання», «вирізування», «мережання» та ін. До односторонніх зараховуємо такі техніки, при яких вишивальні стібки накладаються з виворітного або лицевого боку тканини. Це «низинка», «поверхниці», «плетінка», «кіска», «хрестик», «ланцюжок» та ін. Часом використовують кілька технік вишивання в одному виробі.

Дещо іншого застосування набула розеткова і шахова системи

розміщення орнаментальних мотивів.

Техніка вплітання нитки в основу, коли двосторонньому плані – з лицевої і виворотньої сторони – позмінно виступає вишивальна нитка, виконуючи функцію зшивання, призбирування тканини, орнаментування, поширена по всій території України і відома під назвами зшивання, переплітання, перебирання, снування. При її виконанні іде процес активного втручання в структуру тканини.

До двостороннього методу декорування тканин належать і різноманітні техніки виколювання, вирізування, мережання, обметування, рубцювання тощо. Ці техніки були відомі в усіх областях України, а особливого поширення набули на Покутті, Полтавщині, Київщині.

Техніка виколювання передувала появі вирізування. Її своєрідність полягає в тому, що стібки щільно кладуться один біля одного, починаючи з центру, де утворюється голкою дірочка, і навколо неї застеляють площину у формі квадрата, ромба або круга.

Вирізування виконується в такій послідовності: спочатку обкидаються густими стібками нитки основи і підкання у формі квадратів різної величин, потім вирізуються квадратні отвори.

Важливим в українській народній вишивці ХІХ ст. був активний процес розвитку мережання, змережування, які виконувались в тісному співвідношенні з різними техніками вишивання. В цій діяльності народні майстрині виявили досконале значення технічних навиків, а так само і високу орнаментальну колористичну культуру.

Мережка – це своєрідна прозора ажурна вишивка, що виконується тільки на тканинах полотняного переплетення, оскільки для виконання мережки необхідно витягти певну кількість горизонтальних ниток, а вертикальні зібрати голкою в пучки і обметати нитками, окреслюючи певні орнаментальні мотиви: «стовпчики», «прутики», «павучки», «віконце» тощо. В залежності від техніки виконання мережки поділяються на «одинарний прутик», «подвійний прутик», «схрещений прутик», «черв'ячок», «одинарні стовпчики», «подвійні стовпчики», «гречка», «вівсяночка», «лучка», «одинарна», «подвійна лямівка» та «багаторядова ляхівка з настилом», «прутик з настилом», «прутиком через чисницю» тощо.

Гладь двостороння відома пряма і коса. Щільно один стібок біля одного прямо або скісно нитки основи заповнюються порівняно великі площини.

«Поверхниця» – техніка вишивання, при якій вишивальна нитка відповідно до узору щільно застеляє фон у вертикальному напрямі справа наліво. На лицевій стороні стібки вишивальної нитки вертикальні, на вивортній – горизонтальні. Найчастіше зустрічається у вишивках Полісся, Поділля, Покуття [1, с. 67].

При техніці «ретязь» стібки наносяться зліва направо, починаючи від першого хрестика. З його нижнього лівого кута проведений довгий стібок вверх направо, протягнутий навиворіт тканини за три нитки основи вправо

від верхнього уколу першого хрестика. Він накриває хрестик. Далі справа наліво набрані три нитки на голку, нитка витягнута в місце уколу правого верхнього кута першого хрестика. Так прокладені довгі діагональні стібки навхрест.

«Зерновий вивід» – техніка на перший погляд подібна до двобічної штапівки, тилу ромбовидної стрічки, «в Яночку». Полягає в тому, що при вишиванні технікою «зерновий вивід» стрічки з ромбиків у діагональному напрямі всі стібки нанесені подвійно, один поверх одного. Спочатку нанесений перший горизонтальний подвійний стібок, який покривається другим. Послідовно чергуються зигзагоподібні ряди зернового виводу [1, с. 69].

Другий ряд виконується подвійними зустрічними стібками, утворюючи квадратики. При застосуванні цієї техніки вишивальна нитка притягнута, і в місцем уколів голкою утворюються дірочки. Ця техніка має ще назву «дірочкова».

Вишивка «хрестик» виконується двома перехресними діагональними стібками. Чітко рухаються нитки основи тканини. Всі верхні стібки лежать в одному напрямі, нижні – в іншому. При правильному виконанні на виворотній стороні виходять рівні, прямі, паралельні стібки по вертикалі (коли спочатку миються скісні стібки, пів хрестика, а не цілий хрестик) і прямі суцільні стрічки по горизонталі (коли одразу вишивається цілий хрестик).

«Металівка», при якій спочатку наносять методом «поперед голки» зліва направо стібки через три–п'ять ниток основи (один на лицевій, другий на виворотній стороні). Зворотнім ходом нитки справа нанесені стібки на проміжки лицеві і виворотної сторони. Двічі стібки ніде не покриваються. Цю техніку на Волині називають стібок, на Поділлі – стебнівка.

«Ланцюжок» – техніка вишивання петельками, які виходять одна з одної, утворюючи ланцюжок, виконується голкою або гачком. При вишиванні голкою виводять нитку з виворотної сторони на лице, роблять петельку і проводять нитку навиворіт, вводячи голку в попередній укол. Наступний стібок на лице сторону роблять так, що кінчик голки, потрапив у середину петлі. Різновид петель довгих, коротких, вузких, ширших визначає характер ланцюжкової стрічки.

Композиція орнаменту, його розміщення перебувають, у тісному зв'язку з призначенням вишивки. Вона складніша і багатша на видних частинах комплексів одягу, тканинах інтер'єрного призначення. Відмінний характер композиції, кольорового рішення вишивки в жіночому, чоловічому і дитячому одязі, у весільному вбранні, одязі, призначеному для щоденної праці, на свято і на смерть. Все заздалегідь детально продумане і логічно обґрунтоване. Прямокутні площини тканини, прямий крій окремих компонентів одягу створюють стрічкові композиції. Серед величезної кількості варіантів композиційного рішення вишивок перевагу мають стрічкова, булетка, а також вазонна композиції. Деякі іншого застосування

набула розеткова і шахова системи розміщення орнаментальних мотивів [1, с. 81].

Багатству чи лаконічності вишиваних оздоб звичайно відповідає належним чином дібрана колористика. Так, скажімо, нескладні геометричні орнаменти Полісся і Лемківщини обмежуються використанням одного чи двох тонів – червоного й чорного. У ряді районів Поділля стрічаємо лише монохроматичні чорні вишивки, а геометричні узори Гуцульщини, Покуття чи Бойківщини дуже барвисті (до 7 кольорів). Рослинні мотиви подаються, як правило, у 2–3 барвах, але надзвичайно різноманітні за формою. Зрідка трапляються стилізовані звірині мотиви та людські постаті.

На Київщині найбільш поширені вишивки з геометричним, інколи геометризовано–рослинним орнаментом (з квітами, листям, бутонами). Це переважно вузькі стрічки з ромбоподібними мотивами, укладеними в розетки та інші фігури. Вони сполучаються з «кривульками», хрестоподібними зображеннями тощо. Основний червоний колір доповнюється чорним та незначною кількістю жовтого. Саме орнамент і кольори впливають на найбільш уживані техніки, якими є «гладь», «набирування», «стебнівка», «поза голкою» [2, с. 378].

Для Чернігівщини характерні геометричні візерунки, в яких переважають червоний та білий кольори або червоний та синій на білому тлі виробу. Особливими декоративними якостями вирізняються чернігівські рушники з геометризовано-рослинними мотивами (розетами – квітами, букетами, вазонами) та фігурними зображеннями (птахами, людьми) тощо. Улюбленими техніками вважаються: «гладь», «набирування», «вирізування з лиштвою», «штапівка», «мережка», «хрестик», «качалочка» та інші [2, с. 379].

Полтавщина славиться вишуканими за конфігурацією геометричними та стилізованими рослинними мотивами. Надзвичайно гарні однотонні сорочки, вишиті відбіленими нитками. Рукави в них покриті ніби памороззю – мереживом дрібних візерунків – ромбиків, прямокутників, укладених у прями, ламані, зигзагоподібні й меандричні динамічні лінії та смуги. На плечовій частині мотиви укладеш здебільшого у стрічки. Типовими техніками вважаються: «вирізування», «виколювання», «верхоплут», «насилування», «мережка», «стебнівка», «гладь», «солов'їні вічка», «довбанка», «зерновий вивід» та ін. Поширеними на Полтавщині були також сорочки, вишиті охристо-золотистими, голубими, темно–синіми та зеленкуватими нитками. Не менш оригінальні також полтавські кілкові рушники, оздоблені композиціями вазонів тощо. Орнамент із симетрично розташованими квітами, листям, бутонами, пташками зорієнтований до центру рушника. Краї з усіх боків облямовані в'юнцем, утвореним спорідненими мотивами.

На Волині поширені геометричні (ромбо- та хрестоподібні, розетко-зірчасті) мотиви, укладені в найрізноманітніші стрічкові композиції. Іноді вони поєднуються з рослинними мотивами. Кольорова гама стримана,

монохромна, основний колір – червоний, часом доповнюється вкрапленням чорного, синього або зеленого. При вишиванні застосовні техніки «зволікання», «занизування», «хрестик», «верхоплут», «насилування» [2, с. 379]. На Поділлі, Буковині та Покутті характерні геометричні мотиви (ромби, трикутники, розетки) з найрізноманітнішими за формою контурами та внутрішньою розробкою. Вони щільно укладалися в горизонтальні або скісні смуги і заповнювали рукави сорочок. Найбагатше оздоблювали уставки сорочок. Поширені також композиції зі стилізовано-рослинними мотивами. Найбільш оригінальними серед них є «дерево життя», яким прикрашали переважно рукави жіночих сорочок. Поширеною у цих регіонах є вишивка білим по білому, суцільним червоним, вишневим або чорним кольором. Іноді поєднували дві основні барви, до яких вкраплювали жовту і синю. Найбільш вживаними техніками вважаються «кучерявий стіб», «насилування», «штапівка», «качалочка», «хрестик» та інші [2, с. 380]. Для Львівщини властиві рослинні мотиви (плавно окреслені квіти, листки, галузки), укладені в стрічки (на сорочках, кабатах, запасках) та вільно розкидані на площині або вибудувані в шаховому порядку (на хустках, бавницях). Домінують рослинні мотиви, які поєднуються з дрібними геометричними. Колорит насичений, дзвінкий, утворений сполученням червоної, синьої, білої, зеленої, жовтої барв. Поширеними техніками вишивання є «гладь», «стебнівка», «гапт», «бавничковий» та «городецький» стібки тощо.

На Гуцульщині вишивки вирізняються різноманітністю композиційного вирішення – геометричних, іноді геометризвано-рослинних мотивів та багатством колориту. Переважають з'єднані між собою видовжені ромби з філігранною розробкою форм. Їх доповнюють дрібні розети, хрестоподібні фігури, трикутники та інші мотиви. Вони щільно заповнюють стрічкові узорні площини, створюють складний ритмічний лад, який завдяки надміру діагональних ліній набуває динамізму. Кольорова гама базується на поєднанні яскравих контрастних барв – чорної, червоної, вишневої, оранжевої, жовтої, синьої, голубої, фіолетової та зеленої. Найбільш вживаними техніками вишивки є «низинка», «кучерявий стіб», «хрестик», «стебнівка», «кіска», «поверх ниця», «штапівка», «насилування», «обмітка» [2, с. 380].

На території Лемківщини поширені вишивки з переважанням рослинних мотивів. Це симетрично розташовані галузки з листків, квітів, пуп'янків. Подекуди трапляються стрічкові композиції з геометричних та стилізовано-рослинних мотивів. Кольорова гама стримана, побудована на поєднанні основної червоної барви з незначною кількістю темно-синьої або чорної. Іноді вони доповнюються зеленим, фіолетовим та жовтим кольорами. Улюблені техніки: «стебнівка», «поза голкою», «ланцюговий стіб», «хрестик». Як і на Бойківщині, тут було поширене вишивання по складках – біля комірів та манжетів сорочок, на запасках, фартухах тощо.

Традиційними для Бойківщині є стрічкові композиції, утворені провідним мотивом – ромбом та підпорядкованими йому квадратами, ламаними лініями, трикутниками, зубцями, розетами, напіврозетами тощо. Трапляються й сітчасті композиції, в яких основні мотиви – ромб або квадрат утворюють прямокутну чи діагональну сітку, заповнену дрібнішими елементами (розетками, хрестиками, цяточками тощо). Стилiзовано–рослинний орнамент, утворений вазонковими мотивами, галузками з чотирьох, шести чи восьмипелюсткових квітів, листків та ін. Найбільш уживаними вважаються техніки: «стебнівка», «поверхниця», «гладь», «хрестик», «вирізування», «виколювання», «низинка» [2, с. 381].

Щодо кольору, то існують вишивки від однотонних до виконаних десятма, а той більше барвами. Найпоширеніші – двобарвні: червоно–чорні або червоно-сині. Майже скрізь чорний та червоний кольори є основними. Червоними або чорними нитками вишиті узори в один колір, червона або чорна барва дає тло для кольорових вишивок і вдержує колоритну гаму в ясній або заглиблено темній тонації. Багатство барв зростає в напрямі з півночі на південь. Яскравих живописних ефектів і колористичної різноманітності вишивальниці домагаються шляхом контрастного зіставлення або добром відтінків того самого кольору.

Найпоширеніші способи вишивання: низинка і напрутяганки, які виконуються на зразок ткани та дають різні варіанти геометричних узорів. Низинку шиють кольоровими нитками з вивороту вповдовж за основою, роблячи рівнобіжні лінії потрібної довжини. Потім по лицьовій стороні «розвід» вишивки, тобто рисунок, виведений контурами, вишивають (заповнюють) кольорами відповідно до задуманого узору. Вишиваючи способом напрутяганки, кольорову нитку прикладають по лицьовій стороні полотна в напрямку піткання, одержують однокольоровий контур геометричного мотиву.

У новіших вишивках переважають роботи хрестиком і гаптуванням, якими виконують геометричні та рослинні мотиви. Хрестиком, як і низинкою, будують основний мотив, потім ним же вишивають суцільний узор або поєднане з іншими способом вишивання. Гаптування завжди поєднане з ланцюжком, поза голковим шиттям, хрестиком, прутиком та прозорими стібками. Гаптування має більшу свободу, бо не обмежується строгим розрахунком на нитки, а закриває відповідно до узору площу і дає вільний рисунок заокруглених форм. Більшість вишивок минулого виконано «по нитці». Ці способи пов'язані з фактурою тканини і дають переважно геометричні форми. З геометричними мотивами пов'язане і прозоре шитво – вирізування, колення, кручення та мереження – типове для вишивок ХІХ ст.

Отже, матеріал і техніка вишивання – важливі фактори, які зумовлюють художній рівень вишивки. Геніальність народних вишивальниць криється у їх глибокому розумінні матеріалу, вмінні використовувати прості засоби для отримання сильних декоративних ефектів і впливові на естетичні почуття покоління.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Антонович С.А., Декоративно-прикладне мистецтво / С.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є.Станкевич. – Львів: Світ, 1999. – 167 с.
2. Українське народознавство: Навчальний посібник / За ред. С.П. Павлюка, Г.Й. Горинь, Р.Ф. Кирчіва. – Львів: Фенікс, 1994. – 379 с.
3. Дорошенко Д.І. Нарис історії України / Д.І. Дорошенко Львів: Світ, 1991.– 300 с.

*Катерина Сердюк
(Полтава, Україна)*

ІСТОРІЯ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ

Історія народної вишивки в Україні іде коренями в глибину століть. Дані археологічних розкопок і свідчення мандрівників і літописців підтверджують, що вишивання як вид мистецтва в Україні існує з незапам'ятних часів. Вишивкою, за свідченням Геродота, був прикрашений одяг скіфів. Знайдені на Черкащині срібні бляшки з фігурками чоловіків, датовані VI ст., при дослідженнях показали ідентичність не тільки одягові, але і вишивці українського народного костюма XVIII–XIX ст. Арабський мандрівник X ст. у своїх розповідях про русів згадує, що вони носили вишитий одяг. На жаль, пам'ятники української вишивки збереглися тільки за останні кілька століть, але і цього досить, щоб з'ясувати, що елементи символіки орнаментів української вишивки збігаються з орнаментами, що прикрашали посуд давніх жителів території України періоду неоліту, трипільської культури.

Історія вишиванки, техніка та способи її виконання є всесвітньо відомим видом мистецтва та художньою творчістю нашого народу. Це було і залишається ґрунтом для спілкування різних поколінь. Невичерпне джерело пізнання історії, звідки походять витoki мистецтва. Наші предки залишили нам у спадок величезне багатство, і ми зобов'язані не тільки не втратити ці безцінні скарби, а й примножити їх кількість та передати у спадок нашим нащадкам.

Яскраві візерунки, що стеляться оксамитовим килимом барвистих трав і квітів, з яких нам посміхаються жар-птиці та вигадливі півні – все це створює неповторний, самобутній народний скарб українського народу – вишиванку. Коли саме історія вишиванки бере початок, достовірно не відомо. Її виникнення та розвиток відбувались поступово, вбираючи в себе різноманітні елементи візерунків, орнаментів, які символізували світосприйняття та вірування наших предків. Особливе шанобливе ставлення нашими предками до вишиванки пояснювалось не лише тим, що вона відрізнялась неймовірною красою, а й тим, що вона була оберегом людини, яка захищала від нечистої сили та бід.

Вишиванка зроблена руками люблячої матері або дівчини, наділяла